

«Аумақтарды көріктендіру» кәсіптік стандарты

1. Жалпы ережелер

1. «Аумақтарды көріктендіру» кәсіптік стандарты білім беру бағдарламаларын әзірлеуге, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды оқытуға, қызметкерлер мен білім беру мекемелерінің түлектерін сертификаттауға, персоналды басқару саласындағы кең ауқымды мәселелерді шешуге арналған.

2. Осы кәсіптік стандартта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

біліктілік – қызметкердің нақты еңбек міндеттерін сапалы орындауға дайын болу деңгейі;

біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек қызметінің стандарттан басқа болуы, жауапкершілігі және дербестігі бойынша сараланатын қызметкерлер дайындығы мен құзыреттілігіне қатысты талаптар жиынтығы;

ұлттық біліктілік шеңбері (ҰБШ) – еңбек нарығында құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

ұлттық біліктілік жүйесі (ҰБЖ) – еңбек нарығы тарапынан мамандар біліктілігіне деген сұраныс пен ұсыныстарды құқықтық және институционалды реттеу тетіктерінің жиынтығы;

салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

сала - бір типті өнім құруда, өндіріс технологиясы, жұмыс істейтіндердің негізгі қорлары мен кәсіптік дағдыларында ортақ мақсаты бар кәсіпорындар мен ұйымдардың жиынтығы;

кәсіби топ – ортақ интеграциялық негізі бар (ұқсас немесе жақын мақсаттар, объектілер, технологиялар, сондай-ақ еңбек құралдары) және оларды орындау үшін еңбек міндеттері мен құзыреттілігінің ұқсас жинағын болжайтын шағын топтар жиынтығы;

кәсіби шағын топтар – еңбек міндеттерінің тұтас жинағымен және оларды орындауға қажетті құзыреттіліктермен қалыптасқан, мамандықтар жиынтығы;

кәсіптік стандарт бірлігі – осы қызмет түрі үшін тұтас, аяқталған, дербес және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының ашық сипаттамасынан тұратын кәсіптік стандарттың құрылымдық элементі;

кәсіп – білімі туралы тиісті құжатпен расталатын және арнайы дайындықтың нәтижесінде пайда болған арнайы білім, білік мен

практикалық дағдылар кешенін білуді талап ететін адам еңбегі қызметінің негізгі түрі;

еңбек функциясы – еңбек үдерісінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты іс-қимылдар жиынтығы;

БТБА – Жұмыс және жұмысшылар кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамасы.

2. Кәсіптік стандарт паспорты

3. Кәсіптік стандарттың атауы: Аумақтарды көріктендіру.

4. Кәсіптік стандартты әзірлеу мақсаты: Осы кәсіби шағын топтың кәсіптер тізбесін жасау және анықталған кәсіптер үшін кәсіп карточкаларын әзірлеу.

5. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Аумақтарды көріктендіру ландшафт дизайн-жобаларын жасау, жас көшеттер мен ағаштарды қолмен күту жұмыстарын қамтиды.

6. Негізгі топ: Мамандандырылған құрылыс жұмыстары (жұмыста).

Кәсіби топ: Аймақты көріктендіруге, тегістеуге және жобалауға байланысты жұмыстар (жұмыста).

3. Кәсіп карточкалары

7. Кәсіптер тізбесі:

жасыл құрылыс жұмысшысы, СБШ бойынша 3 біліктілік деңгей;

бағбан, СБШ бойынша 3 біліктілік деңгей;

ландшафт дизайнері, СБШ бойынша 6 біліктілік деңгей;

Кәсіп карточкасы осы Кәсіптік стандарттың қосымшасында келтірілген.

КӘСІП КАРТОЧКАСЫ: «Жасыл құрылыс жұмысшысы»	
Кәсіп коды	
Кәсіп атауы	Жасыл құрылыс жұмысшысы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	2-6 разрядтар
Кәсіби білім деңгейі	СБШ-ның 3-деңгейі
	Жалпы орта білім немесе жалпы орта білім негізінде техникалық және кәсіптік білімі болғанда кәсіби дайындық (білім беру мекемесі негізінде кәсіби дайындық бағдарламасы бойынша бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорындағы оқыту курстары)
Еңбек функциялары	1) Жасыл көшеттер отырғызу, гүлзарлар, саябақтар жасау және спорт алаңдарының құрылысын салу жұмыстарын орындау.
Еңбек функциясы 1 Жасыл көшеттер отырғызу, гүлзарлар, саябақтар жасау және спорт алаңдарының құрылысын салу жұмыстарын орындау.	СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 3 (Біліктілік разряды: 2-6)
	Біліктері мен дағдылары: <ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмаршақтардан түбірлерден, және бөлумен іріктеумен аудандардың, сілемдердің және соқпақтардың көлденең орналастыруы. 2. Тақырлаған түбірлік жүйемен бұталы өсімдік өсімдіктердің уақытша қазудың алдындағы. 3. Құрылым бойынша жұмыстардың орындауы және приствольных қуыстардың және ойыстардың қалпына келтіруі. 4. Отырғызуда ағаштар байлау үшін қазықтардың пішілген заты және қоюы. 5. Көгалдардың және соқпақтардың тігістегіші қол сырғанағыш. 6. Топырақтар тығыздауы қолдан. 7. Өсімдік жер және шымдар пішілген заты. 8. Шымдау үшін шабақтардың пішілген затысы. 9. Діңгек қуыстарда жердің қопсытуы. клумбалардың қопсытуы. 10. Ағаштардың көшеттеуі. 11. Көгалдардың жанына отырып қолдан. 12. Белгі қатарлардың және жыртындылардың (таңбалауы).

13. Сілемдер құрылым бойынша жұмыстардың орындауы.
14. Отырғызудың астына ағаш-бұталы өсімдік өсімдіктердің әзірлеу.
15. Көгалдарға және құмыраларға гүлдің отырғызуы.
16. Көп жылдық және кілем гүлдің отырғызуы.
17. Гүлзар шөптердің және ағаш-бұталы өсімдік өсімдіктердің суаруы.
18. Отырғызулар үшін аудан бойынша органикалық тыңайтқыштардың жайрату.
19. Минералды ерітінділермен топырақтардың тыңайтқышы.
20. Бұталы өсімдік өсімдіктердің кеспелтегі және сиректетуі.
21. Құмыраларларда және жәшіктерде көшеттер тасуы.
22. Отырғызатын шұңқырларға және траншеяларға қазуға грунте жұмсарған.
23. Ағаштардан және бұталы өсімдік өсімдіктерден көшеттерден қалаумен жүк тиеу, жүк түсіру.
24. Тап қалған көлбеулерден орындалумен жинақ-кептіргіш және магистралдік дренажтарға спорт алаңдарда құрылым бойынша жұмыстардың орындау.
25. Байлануға бәйге соқпақтарға және спорт алаңдарға тік және көлденең негізгі нивелирным және теодолитным белгілерге бөлу.
26. Шылқыған құрғату жікке спорт алаңдарда құрылым бойынша жұмыстардың және құм, тап қалған көлбеулерден орындалумен қайырашақтасты және басқа материалдарды орындау.
27. Асылданатын органикалық және минералды қосымшалардан енгізумен футбол өрістердің өсімдік жіктің қалау.
28. Жобалық схема бойынша газонных тұқымнан қоспадан екі бағытта газон шөптерге спорт алаңдарда егін, өсімдік қоспамен тұқымның төгіндісін құрастырумен.
29. Тақтайшаның астына даналанатын шымнан қалаумен спорт алаңдардың шылқыған шымдау, үлгі бойынша шымдар кеспелтегі, төсектер әзірлеуі әрбір астына дерницу, газонных тұқымнан қоспамен өсімдік жермен, жермен тігістердің бітеуі, шымдалған беттер укатка жеңіл сырғанағыш тік белгілерден тексеру.
30. Шөгуден кейін отыру жеке шымдардың орындардың сырғанағыш жою.
31. Шөгуден бәйге соқпақтарға және спорт алаңдарға спецсмеси сырғанағыш құрастыру және қалау.
32. Тік белгілердің тексеруі және укаткадан просадки кейін орындардың сырғанағыш түзету.
33. Гүл бақшаға жоспарлаған бетке суреттің ұруы.
34. Гүл бақшалардың құрылымы, шпалерными ножницами гүл бақшалардың шаш алуы.
35. Күрделі суреттен ұрумен кілем-әшекейлі гүл бақшалардың, партерлердің құрылым және жобалық бедердің беру.
36. Жобалық көлденең профильдерден және ұзына бойына көлбеулерден қиыршықтас соқпақтардың және алаңдардың құрылым орындау.

	<p>37. Қалау қиыршықтасты, сырғанақтармен және вибротығыздаулармен қабатты арнайы қоспалы ұсақ тас жамылғыларды және жамылғыларды тығыздау.</p> <p>38. Төгілген клумбалардың және рабаткалардың құрылымы.</p> <p>39. Құлағыш ағаштарды, кесік діңгек.</p> <p>40. Түбірлердің тамырымен және қиындысы және бұталы өсімдік қолмен жұлу.</p> <p>41. Торшаға көлденең беттердің және еңістердің шылқыған шымдау.</p>
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тақтайшаның астына аудандардың әдістері немесе үлгі сілемдерді, соқпақтарды және еңістерді орналастыру. 2. Геодезиялық белгілер әдістері бойынша аудандардың, сілемдердің, соқпақтардың және еңістердің орналастыру. 3. Бақ-парктің соқпақтардың және алаңдардың құрылымдар әдістері. 4. Көгалдардың, гүл бақшалардың, партерлердің және басқа аудандардың фигуралы жиектердің шымдаулар әдістері. 5. Шұңқырларға және траншеяларға әдістерге қатқан грунте қазу. 6. Жерді ерігу әдістері. 7. Шұңқырларда және траншеяларда отырғызатын орындардың әзірлеулер әдістері. 8. Бұзылулардан ағаштардың қорғаулары және құрылыстарына мерзіміне қысына олардың жылыту әдістері. 9. Орман массивтерде немесе үйреншікті ағаштардың және бұталы өсімдік жыныстардың питомниктерге таңдау әдістері. 10. Тақырлаған түбірлік жүйемен үйреншікті ағаштардың және бұталы өсімдік өсімдіктердің қазып алу әдістері. 11. Діңгектер майып түбірлердің және бұтақтардың алып тастау әдістері. 12. Ағаштарды күшейту әдістері. 13. Ағаштарды жасарту әдістері. 14. Көлденең беттерде газонных шөптер егу әдістері. 15. Көлденең беттердің суару әдістері. 16. Ағаштардың және улы химикаттардың бұталы өсімдік ерігінділермен бүрку әдістері. 17. Ағаштардың діңгектері кеспелтектеу және сиректету әдістері. 18. Үйреншікті ағаштардың діңгектер кеспелтектеу және сиректету әдістері. 19. Көгалдардың және қағылез шарбақтың шаш алу әдістері. 20. Өсімдік жерлердің классификациясы және құрылымы. 21. Өсімдіктердің биологиялық ерекшеліктері.

	22. Жасыл отырғызулардың өсулер органикалық және минералды тыңайтқыштардың және стимуляторлардың негізгі түрлері және топырағына олардың енгізу әдістері. 23. Улы химикаттармен жұмыста қауіпсіздік техникасы ережелері. 24. Көшеттердің және бұталы өсімдік өсімдіктердің қопсытулары ережелері. 25. Кіші механикаландырулар құралдармен пайдалану ережелері. 26. Тақырлаған түбірлік жүйемен ағаштардың тасымалдауы ережелері. 27. Кіші механикаландырулар құралдардың қолдану ережелері. 28. Көшеттердің өсімдік және бұталы өсімдіктерді орау әдістері.	
Жеке құзыретіне қойылатын талаптар	Командада жұмыс істей білу Іске шығармашылық тұрғыдан қарау.	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	6113	Бағбан
КӘСІП КАРТОЧКАСЫ: «Бағбан»		
Кәсіп коды	6113	
Кәсіп атауы	Бағбан	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	3	
Кәсіби білім деңгейі	СБШ-ның 3-деңгейі	
	Жалпы орта білім немесе жалпы орта білім негізінде техникалық және кәсіптік білімі болғанда кәсіби дайындық (білім беру мекемесі негізінде кәсіби дайындық бағдарламасы бойынша бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорындағы оқыту курстары)	
Еңбек функциялары	1) Бақ өсіру жұмыстарын орындау.	
Еңбек функциясы 1	СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 3 (Біліктілік разряды: 3)	
Бақ өсіру жұмыстарын орындау..	Біліктері мен дағдылары:	
	1. Жас отырғызулардың, жемісті ағаштардың және бұталардың артында күту бойынша бағбаншылықта қол жұмыстарды орындау. 2. Ағаштардан зиян келтірушілермен және аурулармен күрес бойынша дағдылар. 3. Діңгектер кеспелтек және құрастыруы жас және жабайы ағаштардың және көзсабақтауы жеміс беретін және жемісті сақтау, жинауды іске асыру, іріктеу және әзірлеу.	
	Білімі:	

	<p>4. Ағаштардың және бұталы өсімдік жыныстарды өсіру ерекшеліктері.</p> <p>5. Тыңайтқыштардың түрлері және жеміс бақтарында және жемісінде оларды салу және енгізу әдістері.</p> <p>6. Жемісті ағаштардың қазып алу, көшеттердің және бұталы өсімдік, олардың отырғызу әдістерін әзірлеу және отырғызу.</p> <p>7. Жемісті ағаштардың екпелер және көзсабақтаулар әдістері.</p> <p>8. Ағаштардың және бұталардың артында жеміс салатын бақты күту.</p> <p>9. Діңгектер ережелері жас және жеміс салатын ағаштарды құрастыру.</p> <p>10. Жемісті ағаштардан зиян келтірушілермен және аурулармен күрестер шаралары және бұталы өсімдік, емдер әдістер.</p>
Жеке құзыретіне қойылатын талаптар	Командада жұмыс істей білу Ұқыптылық
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	
КӘСІП КАРТОЧКАСЫ: «Ландшафт дизайнері»	
Кәсіп коды	
Кәсіп атауы	Ландшафт дизайнері
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6-7
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	Санатсыз - II-I санаттағы
Кәсіби білім деңгейі	СБШ-ның 6-деңгейі
	Жоғары білім (бакалавриат).
Еңбек функциялары	1) Ландшафт дизайн-жобаларын жасау.
Еңбек функциясы 1	СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 6 (санаты: санатсыз, II санаттағы, I санаттағы)
Ландшафт дизайн-жобаларын жасау.	Біліктері мен дағдылары:
	<p>1. Учаскенің ландшафт сәулеті және дизайн жобасының нақты тараулары бойынша ландшафт-жоспарлау шешімдерін әзірлеу.</p> <p>2. Заңдар нормативтерге және талаптарға жасахатын көрініс жобалардың сәйкестіктер бақылау.</p> <p>3. Қатысу ізденіс жұмыстарда, басқа бөлімдермен жобаның жасалатын бөлімнің ландшафт-жоспарлау шешімдердің аумақтар, және өзара байланыстырулар көрініс талдауды орындау.</p>

	<p>4. Сәулеттік шешімдерге әзірлеуде қатысу.</p> <p>5. Атқарылатын жұмыстардың сапаларын бақылауы.</p> <p>6. Өсімдік өсіру саласындағы зерттеулер, бұталы өсімдікті, ағаштарды өсірудің жаңа әдістерін әзірлеу.</p> <p>7. Ұқсас отандық және шетелдік жобалардың салыстырмалы талдауын өткізу, олардың эстетикалық деңгейін бағалау.</p>	
	Білімі:	
	<p>1. Көгалдандыру және көрініс дизайн бойынша нормативтік, әдістемелік материалдар.</p> <p>2. Көрініс архитектуралар объекттердің көрініс жобалаулар, құрылыстар, қолдануылар, қайта құрулары жүргізулер ережелері.</p> <p>3. Экологиялық және еңбектік заң.</p> <p>4. Жобалалар жұмыс істейтін ереже және құралдар, тарихи және мәдени ескерткіштерді қорғау бойынша заң.</p> <p>5. Сәндік өсімдіктердің агротехникалық ерекшеліктері.</p> <p>6. Өсімдіктану, топырақ тану, сәндік бағбаншылық негіздері.</p> <p>7. Жобаланатын объектіге ауданда экологиялық, әлеуметтік - экономикалық жағдаят, автотехникалық, техникалық талаптар, және инженерлік-геологиялық, климаттық орналастырылу ерекшеліктері, қала құрылысы жағдайы.</p> <p>8. Қала құрылысы, орман, бағы қызметтері дамуының негізгі тенденциялары.</p> <p>9. Көгалдандыру және ландшафт дизайны бойынша озық отандық және шетел тәжірибе</p>	
Жеке құзыретіне қойылатын талаптар	<p>Іске шығармашылық тұрғыдан қарау</p> <p>Ұйымдастырушылық қабілет</p> <p>Дамыған қиял</p>	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы		
Кәсіптік стандарттың техникалық мәліметтері		
Әзірленген	«MG-Build» ЖШС	
Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы	Нұсқа 1, 2014 жыл	
Болжалды қайта қарау датасы	2017 жыл	